Thomas Aquinas: De potentia dei. Add: De malo; De spiritualibus creaturis; De anima; De unione verbi; De virtutibus. Ed: Theodericus de Susteren
Cologne: Heinrich Quentell, 7 May 1500, 1500 Seite 195

tionis nullo intellectu creato existente. ğ dñs ⁊ crea/
tor ⁊ hmōi nō importāt relatōes rōnis tm̄. ¶ P̄. Id
qd̄ est ſm rōnem nostrā tm̄ nō fuit ab eterno. ſed ali
que relatōes dei ad creaturā fuerūt ab eterno. ſicut re
latōes īportate in noīe ſcīe p̄destinatōis ⁊c̄. ğ hmōi
relatōes nō ſunt in deo ſm rōnem tm̄.

Contra ¶ Sed ꝯtra est ꝙ noīa ſignificant rōnes ſiue intelle
ctus. vt d̄r in p̄ncipio periher. cōſtat aūt iſta noīa re
latiue dici. ergo opꝫ hmōi relatōnes ſm rōnem eſſe

¶ Rñdeo dd̄m. ꝙ ſicut realis relatio ꝯſiſtit in or/
Rō dine rei ad rem. ita relatio rōnis ꝯſiſtit in ordine in/
tellectuū. Qd̄ q̄dem dupl'r p̄t ꝯtingere. vno mō ſm
ꝙ iſte ordo eſt adinuentus p intellectū. ⁊ attributus
ei qd̄ relatiue d̄r. ⁊ hmōi ſunt relatōes que attribuū/
tur ab intellectu rebus intellectis p̄ut ſunt intellecte
ſicut relatio generis ⁊ ſpēi. Has em̄ relatōes rō adin
uenit ꝯſiderādo ordinē ei⁹ qd̄ eſt in intellectu ad res
que ſunt extra. vel ordinē intellectuū adinuicē. Alio
mō ſm ꝙ hmōi relatōes ꝯſequūtur modū intelligē
di. videlꝫ q: intellectus intelligit aliq̄d in ordine ad
aliud. licꝫ illū ordinem intellectus nō adinueniat. ſꝫ
magis ex quadā nc̄citate ꝯſequat̄ modū intelligen/
di. ⁊ hmōi relatōes intellectus nō attribuit ei qd̄ eſt
in intellectu. ſed ei qd̄ eſt in re. Et hoc quidē ꝯtingit
ſm ꝙ aliqua nō habentia ſm ſe ordinēꝫ ordinate in/
telligūtur. licet intellectus nō intelligat ea habere or
dinem. q: ſic eſſet falſus. Ad hoc aūt ꝙ aliq̄ habeant
ordinem opꝫ ꝙ vtrūqꝫ ſit ens. ⁊ vtrūqꝫ diſtinctum
q: eiuſdē ad ſeipſum nō eſt ordo. ⁊ vtrūqꝫ ordinabi
le ad aliud. Qñqꝫ aūt intellect⁹ accipit aliqua duo
vt entia. quoꝝ alterū tm̄ vel neutrū eſt ens. ſicut cūꝫ
accipit duo futura vel vnū p̄ſens ⁊ aliud futuruꝫ. et
intelligit vnū cū ordine ad aliud dicēs alterū eſſe pri
us altero. Vñ iſte relatōes ſunt rōnis tm̄. vtpote mo
dum intelligendi conſequentes. Qñqꝫ vero accipit
vnū vt duo. ⁊ intelligit ea cū quodā ordine. ſicut cū
dicit̄ aliq̄d eſſe idem ſibi. ⁊ ſic talis relatio eſt ratiōis
tm̄. Qñqꝫ vero accipit aliq̄ duo vt ordinabilia ad
inuicē. inter que nō eſt ordo medius. īmo alterū ipō
rum eſſentialiter eſt ordo. ſicut cū d̄t relatiōem acci/
dere ſubiecto. Vñ talis relatio relatōnis ad qd̄cūqꝫ
aliud rōnis eſt tm̄. Qñqꝫ vero accipit aliquid cū or/
dine ad aliud. inq̄ꝫtū eſt terminus ordinis alterius
ad ipm̄. licet ipſum nō ordinet̄ ad aliud. ſicut accipi
endo ſcibile vt terminū ordinis ſcientie ad ipm̄. et ſic
cū quodā ordine ad ſcientiā nomē ſcibile relatiue ſi/
gnificat. et eſt relatio rōnis tm̄. Et ſiliter aliq̄ noīa re
latiua deo attribuit intellectus noſter inq̄ꝫtū accipit
deū vt terminū relationū creaturarū ad ipm̄. vñ hu/
iuſmodi relatōes ſunt rōnis tm̄.

¶ Ad p̄mū ğ dd̄m. ꝙ in hmōi relatōibꝫ aliq̄d re/
Ad 1 ſpondet ex p̄te rei. ſcꝫ relatio creature ad deum. ſicut
em̄ ſcibile d̄r relatiue nō q: ipm̄ referatur ad ſcientiā
ſed q: ſciā referat̄ ad ipſum. vt habet̄. v. metaphy. ita
deus d̄r relatiue. q: creature referūtur ad ipm̄. ¶ Ad
ſecūdū dd̄m. ꝙ rō illa p̄cedit de illis relatiōibꝫ rōnis Ad 2
que ſunt p rōnem inuente. ⁊ rebꝫ in intellectu exiſten/
tibꝫ attribute. tales aūt nō ſunt relatōnes iſte. ſed cō
ſequētes modū intelligendi. ¶ Ad. iij. dd̄m. ꝙ ſicut Ad 3
aliq̄s eſt idem ſibi realiter. ⁊ nō ſolū ſm rōnem licet
relatio ſit ſm rōnem tm̄. p̄pter hoc ꝙ relatiōis cā eſt
realis. ſcꝫ vnitas ſube quā intellectus ſub relatiōe in
telligit. ita poteſtas coercendi ſubditos eſt in deo re/
aliter quam intellectus intelligit in ordine ad ſub/
ditos p̄pter ordinem ſubditoꝝ ad ipm̄. et p̄pter hꝫ
d̄r dñs realiter. licet relatio ſit rōnis tm̄. ⁊ eodem mō
apparet ꝙ dñs eſſet nullo exiſtēte intellectu. Vñ pꝫ Ad 4
ſolutio ad. iiij. ¶ Ad. v. dd̄m. ꝙ relatio ſcīe dei ad cre Ad 5
aturam nō eſt p̄mo ⁊ p ſe. vt dictū eſt p̄us. ſed ad eēn
tiam creatoris p quā deus oīa ſcit.

¶ Materia. viij. De his que relatiue dicū
tur de deo ab eterno.

Qſtio ē de

his que relatiue dicū
tur de deo ab eterno.
Et p̄mo q̄rit̄ vtrū re
latiōes dicte de deo ab
eterno que importan
tur his noībꝫ pater ⁊
filius ſint relatiōes re
ales vel rōnis tm̄.

¶ Et videt̄ ꝙ nō ſint 1
reales relatōes. q: vt d̄t Damaſce. in p̄mo lib. ca. xi.
In ſup̄ſancta vero ⁊ ſup̄ſubſtantiali ⁊ incōp̄rehenſi
bili trinitate ꝯmune q̄dem ⁊ vnū re ꝯſiderat̄. cogni
tione vero intellectu eſt qd̄ diuerſum vel diſtinctūꝫ
eſt. ſed diſtinctio p̄ſonaꝝ fit p relatōes. ğ relatōes in
diuinis ſunt rōnis tm̄. ¶ P̄. Boetius d̄t in lib. de tri. 2
Silis eſt relatio patris ad filiū in trinitate. ⁊ vtri/
uſqꝫ ad ſp̄ūm ſanctū. vt ei⁹ qd̄ eſt idē ad id qd̄ eſt idē
ſed relatio identitatis eſt rōnis tm̄. ğ ⁊ relatio pater/
nitatis ⁊ filiatōis. ¶ P̄. In deo ad creaturā nō eſt re/ 3
latio realis. p̄pter hoc ꝙ deus ſine ſui mutatiōe crea
turas p̄ducat. vt Aug⁹. d̄t. v. de trini. ſed multo ma
gis ſine mutatiōe ſui p̄ducit p̄r filiū. ⁊ fili⁹ p̄cedit
a patre. ğ nō ē aliqua realis relatio patris ad filiū in
diuinis. vel ecōuerſo. ¶ P̄. Ea q̄ nō ſunt p̄fecta deo 4
nō attribuūtur ſicut p̄uatio. materia. ⁊ motus. ſꝫ re/
latio inter oīa entia habet debilius eſſe intātū ꝙ eā
q̄dā eſtimauerūt de ſecūdis intellectis. vt pꝫ p cōmē.
xi. metaphy. ğ in deo eſſe nō poteſt. ¶ P̄. Omis rela/ 5
tio in creaturis ꝯpoſitōem facit cū eo cuius eſt rela/
tio. nō em̄ p̄t vna res alteri ineſſe ſine ꝯpoſitione. ſed
in deo nulla ꝯpoſitio eſſe p̄t. ğ in eo non p̄t eſſe realis
relatio. ¶ P̄. Simpliciſſima ſeipſis differunt. ſꝫ di/ 6
uine p̄ſone ſunt ſimpliciſſime. ğ ſeipſis differunt. et

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-356/0194
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG